

Học thêm không giúp trẻ tiểu học đạt kết quả cao

Trần Thu Hà (Dự án Những cuộc đời trẻ thơ)

Để xác định mức độ phổ biến của học thêm ở cấp tiểu học và tác động của học thêm đến trẻ, một nghiên cứu gần đây (2002 - 2004) trên 1.000 trẻ 8 tuổi và cha mẹ trẻ thuộc dự án nghiên cứu "Những cuộc đời trẻ thơ" (Young Lives) do 3 cơ quan Trung tâm Nghiên cứu và đào tạo phát triển cộng đồng; Tổng cục Thống kê và Tổ chức Cứu trợ nhi đồng Anh phối hợp thực hiện đã được triển khai tại 5 tỉnh thành: Lào Cai, Hưng Yên, Đà Nẵng, Phú Yên và Bến Tre.

Kết quả nghiên cứu cho thấy tỉ lệ học thêm của trẻ 8 tuổi tại thành thị là 58%, nông thôn 56% và miền núi 7%. Trong đó, tỉ lệ học thêm ở nhóm trẻ dân tộc Kinh (50%) gấp 15 lần so với nhóm trẻ dân tộc thiểu số (3,4%). Toán và tiếng Việt là hình thức học thêm phổ biến nhất, chiếm 80%. Cha mẹ và người thân trong gia đình là người đề nghị trẻ đi học thêm nhiều nhất, chiếm trên 60%, tiếp đến là giáo viên (18%-27% tùy theo môn học) và chỉ có 9% trẻ đề xuất muốn được đi học thêm môn toán và tiếng Việt. Trung bình trẻ học thêm khoảng 9 giờ/tuần. Số giờ dành cho học thêm ở trẻ miền núi là 7,8 giờ, nông thôn 8,9 giờ và thành thị 9,5 giờ.

Giờ tan trường tại Tiểu học Hoàng Văn Thụ (Đà Nẵng).

Theo quy định của Bộ GD&ĐT, học sinh tiểu học không được phép học thêm nhiều hơn 2 buổi/tuần, tương đương với 4 giờ/tuần. Nghiên cứu này chỉ ra cho thấy 90% trẻ học thêm nhiều hơn số giờ quy định, trong đó 58% học nhiều hơn 8 giờ/tuần, gấp 2 lần so với quy định của Chính phủ. Về chi phí, trung bình cha mẹ ở thành phố phải đóng 425.000đ/năm cho việc học thêm của trẻ, ở nông thôn và miền núi, mức chi này dưới 100.000đ/năm. Tính trên tổng thể, chi phí dành cho học thêm chiếm 30,7% tổng chi phí dành cho việc học hành của trẻ trong 1 năm, bao gồm học phí, đồng phục, sách vở, dụng cụ học tập và học thêm.

Trong tình hình học thêm tràn lan như vậy, học thêm có giúp trẻ học (đọc, viết và tính toán) tốt hơn không? Kết quả cho thấy, nếu trẻ sống cùng khu vực, mức kinh tế gia đình như nhau, trình độ giáo dục của cha mẹ tương đồng, số người sống trong hộ gia đình bằng nhau, trẻ có cùng thành phần dân tộc và tình trạng sức khỏe tâm trí như nhau, thì học thêm không có tác động đáng kể đến khả năng viết và tính toán của trẻ 8 tuổi. Nói cách khác, không có sự khác biệt về khả năng viết và tính toán giữa trẻ có đi học thêm và trẻ không đi học thêm. Tuy nhiên, học thêm giúp trẻ đọc tốt gấp 2 lần.

Như vậy, học thêm không có tác động đáng kể đến kết quả học tập của trẻ tiểu học nói chung.

Vậy, có đáng cho trẻ đi học thêm khi đang ở cấp tiểu học? Câu hỏi này đặt ra cho các bậc làm cha làm mẹ và các thầy cô giáo ở tầm vĩ mô, nhà nước cần sớm xoá bỏ tình trạng dạy thêm học thêm tràn lan nhằm góp phần làm giảm áp lực tâm lý và kinh tế cho không chỉ bản thân trẻ mà còn cho cả phụ huynh. Chúng ta cần tiến tới hệ thống đánh giá chất lượng học sinh minh bạch, được chuẩn hoá căn cứ theo tuổi và mục tiêu của ngành giáo dục.

Cần xây dựng cơ chế rõ ràng, để tránh tạo ra những nhu cầu "học giả", thúc ép học sinh phải học thêm để "theo kịp" bạn bè dưới áp lực của cha mẹ và thầy cô giáo. Nhà nước cần có các hành động mạnh hơn nữa để kiểm soát chặt chẽ vấn đề dạy thêm học thêm và giám sát việc thu chi của hệ thống giáo dục, giảm thiểu các khoản thu không cần thiết.